

Un matí amb Patrick Radden Keefe

© CCCB, 2021. Autor: Andreu Adrover.

L'any 2020, quan a les llistes dels llibres més venuts de no-ficció començaven a agonitzar els assajos, pamflets, memòries i fabulacions dedicats al Procés, un reportatge de Patrick Radden Keefe va captar l'atenció de milers de lectors en català. Es deia *No diguis res* i se situava l'any 1972, a Belfast, per narrar el segrest i assassinat d'una dona, mare de deu fills. L'episodi, que mostrava el cantó més personal del conflicte polític d'Irlanda del Nord, li permetia obrir el focus per fer una panoràmica dels prop de trenta anys de lluita i guerra encoberta que va lluitar tota una societat. A continuació, i amb un èxit semblant, l'editorial Periscopi ha publicat dos títols més de Keefe: *L'imperi del dolor* (2021) és un altre monument periodístic que es fixa en la família Sackler, una dinastia farmacèutica dels Estats Units, que va inundar el mercat amb analgèsics sintetitzats dels opiàtics i va provocar una crisi de dependència que ha devastat milers de persones; *Canalles* (2023) és un recull d'articles de profunditat publicats a la revista *The New Yorker*, amb «històries verídiques sobre estafadors, assassins, rebels i malfactors».

L'entusiasme pels llibres de Patrick Radden Keefe és encara més remarcable per l'escassa presència actual en català de periodisme literari, ja sigui d'autors locals o traduïts. Les vendes de la primera edició de *Tor. Tretze cases i tres morts* de Carles Porta (La Campana, 2005), juntament amb les posteriors actualitzacions i audiovisuals, podrien haver indicat un camí, però costa trobar exemples on la recerca vagi de bracet amb un treball de l'estil. Coincideix, a més, que just quan el gènere guanyava adeptes ?en part, per exemple, gràcies a la popularitat d'autors com Gay Talese, Emmanuel Carrère o Roberto Saviano?, la crisi del model de diaris i revistes d'informació, a mans d'internet i les xarxes socials, no afavoreix precisament que s'escriguin reportatges de llarg recorregut en català.

De fet, aquest és un dels punts que va tocar Patrick Radden Keefe en un seminari recent al CCCB. Keefe és el primer convidat del seu programa de residències internacionals i durant tres mesos ha viscut a Barcelona i ha participat en diversos actes. En el seminari que va tenir lloc un matí de juliol, Keefe va respondre a les preguntes dels assistents i durant gairebé dues hores va parlar de periodisme literari. En una primera intervenció va deixar clar que ell viu en una situació de privilegi, escrivint per a una revista amb tradició com *The New Yorker*, i va destacar el contrast

A

amb un model de negoci que està en crisi. Així, les noves veus han d'escriure sense els tres grans aliats del «periodisme lent»: l'espai per desenvolupar una història, el temps necessari per treballar-la a fons i la suma de diners que rebràs per la feina. La immediatesa d'internet i la dependència del *clickbait* són als antípodes d'aquestes tres condicions.

Tot i això, Keefe va deixar unes notes d'optimisme. Preguntat per l'auge de les *fake news*, deia que certament avui dia la veritat és fràgil, però alhora la fractura del concepte de Veritat ens torna més escèptics, ens fa dubtar més del que veiem i sentim. Ens posa en alerta, vaja, i ell creu que tard o d'hora el pèndol es mourà i el periodisme farà que els ciutadans vulguin uns governs que es mantinguin dins uns paràmetres democràtics. Com a periodista, però, fixar un punt de vista crític sobre les coses no vol dir ser un activista. Preguntat encara per les qüestions que ens haurien de preocupar més, ho tenia clar: la Intel·ligència Artificial i l'emergència climàtica definiran el nostre futur més immediat.

Què és el que fa especial la seva obra? Referint-se al seu procés d'escriptura, Keefe va explicar que és empíric i alhora adopta tècniques i argücies que provenen de la ficció de misteri: un inici inesperat (*cold open*), o el fet de dosificar la informació per mantenir un cert suspens, o guardar-se una revelació per a un moment epifànic, però sempre amb una forta espina dorsal narrativa i sense mentir mai al lector. «A vegades només cal una frase, una paraula evocadora, una imatge que em donin el lligam amb el lector», ho resumia. Trobar un estil, una veu pròpia, doncs. Escoltant-lo i llegint-lo, vam recordar que la pausa que donen l'assaig i el periodisme, la sort de poder llegir articles amb profunditat, és i serà cada cop més un bé preuat i escàs. Els lectors habituals de *L'Avenç* ja saben de què parlo.

Recordeu que podeu adquirir la revista aquí i també subscriure-vos-hi AQUÍ.